

Česká Lípa dne 31. 08. 2017

Obrana živnostníků

V souvislosti se znovu napadáním drobných podnikatelů a živnostníků, viz prohlášení pana předsedy Senátu Štěcha a bývalého ministra Jana Mládky, je potřeba uvést některé záležitosti na pravou míru a do správného kontextu.

Zase zaznívají slova jako ...parasité, převedení do výroby, zvýšit jim odvody, atd.

Takže tedy....

Podle aktuálních statistických údajů České správy sociálního zabezpečení je k 31. 3. 2017 v ČR 971 tis. osob samostatně činných, z toho 664 tis. s povinným důchodovým pojištěním, tedy vykonávajících samostatnou činnost jako hlavní zdroj příjmu (zjednodušeně vyjádřeno). Statistika je dostupná na http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/971C9B6E-147D-43FC-BF00-626966F3A7D9/0/Ukazatele_brezen_2017.pdf. Živnostenské úřady uvádějí, že ve 2. čtvrtletí 2017 bylo 2,8 mil. živnostenských oprávnění na 2 mil. živnostníků. Údaje jsou dostupné na <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/statisticke-udaje-o-podnikatelich/pocty-podnikajicich-fyzickych-osob-a-zivnostenskych-opravneni-dle-vekove-struktury--225459/>. Rozpor mezi výše uvedenými údaji spatřuji v tom, že velká skupina fyzických osob má živnostenské oprávnění, které ve skutečnosti nevyužívá, nebo využívá jen minimálně, takže nepodléhá odvodům sociálního pojištění.

Živnostníci (OSVČ) vykonávají práci, kterou dobře znáte...řemeslníci, opraváři, zámečníci, elektrikáři ale i lékaři, IT odborníci, atd. Jsou to většinou práce, které jsou pro velké firmy (a pro stát) nezajímavé, protože by byly příliš velké provozní náklady. Jinými slovy živnostníci zaplňují určité pole služeb, které jsou ale pro chod společnosti zcela nezbytné. Stát sám na zřízení těchto služeb nestačí. Měl by si toho vážit, že?

To je prvý argument, který je proti prohlášení předsedy Senátu Štěcha.

Představme si na chvíli, že tito lidé najednou zmizí. Kdo nahradí jejich práci? Do několika dnů společnost zkolabuje.

Další argument... 300 000 lidí bývalých OSVČ se najednou hlásí na úřad práce. Ironicky se ptám kolegů ze soc. dem. ... a co jejich oblíbený ukazatel míra nezaměstnanosti?

Výrazy jako „**parasitismus, převedení do výroby**“ je naprostý nesmysl jak ekonomický tak politický. Taková prohlášení popírají sám princip svobodné liberální společnosti. Nicméně to svědčí o myšlení některých lidí...což je smutně překvapující fakt.

Drobní podnikatelé nemají placenou dovolenou, placené svátky, ochranu zákoníku práce, atd., atd. Zato si sami musí hledat zakázky, práci, umět se domluvit se zákazníkem, vyhovět mu, pracovat o sobotách, nedělích, svátcích, když je to nutné.

A to se stalo dne 06. 07. 2017(svátek), oprava fasády domu v Kozákově ulici. Firma Petr Šťastný pracuje již 4 dny od devíti do 19 - 20 hodin večera. Koho to zajímá, že pan Šťastný a jeho pomocníci pracují s takovým nasazením, je to přece jeho problém, že?

Všichni tuhle situaci známe, víme to...ale jaksi některým lidem (pánové Štěch, Mládek a jiní) se nechce přemýšlet dál. Anebo...člověku se nechce ani pomyslet, snaží se někdo poštvat vrstvy společnosti proti sobě? To by bylo nechutné a odporné.

Ještě horší je, když má živnostník nějaké zaměstnance. Pak musí umět vytvořit fondy na jejich mzdu v době dovolené – firma stojí, náklady běží stále.

Speciální „bonus“ je, když jste lékař. Ten sám tvoří výkony ordinace = peněžní výdělek. Má-li dovolenou, firma stojí, asistentka, i když je v práci, výkony netvoří. Příjem ordinace je tedy nulový, zato náklady stejné.

To se máme dobře my drobní podnikatelé, živnostníci...

Mimochodem, vidíte ve svém okolí drobného podnikatele, který si pořídil dům, má nová auta, atd. Tedy prostě zbohatl? Já ne. Můj recenzent říká, že pár takových zná.

Ovšem skutečně pár znamená několik z mnoha, je jim to přáno a...nemají prakticky žádný volný čas. Jsou to výjimky.

Obyčejně je to jinak. Živnostníci jsou lidé, kteří nějak žijí, umí svou práci a výsledek té práce jim stačí = rozumějte, smířili se svou určitou (průměrnou) životní úrovní.

Velká většina živnostníků patří mezi středně a nízkopříjmové. S tím souvisí dopis ministryně Marksové z jara 2016. Rozumějte jejímu dopisu jako upozornění, varování, ohledně plateb sociálního pojištění na důchod. Obsahem sdělení bylo, že právě oni budou mít malé až velmi malé starobní důchody pokud nezmění výši plateb sociálního pojištění. Jistě paní ministryně ale kde na to vzít?

Malí OSVČ prostě nebohatnou a nezbohatnou. Ironicky řečeno v širších souvislostech, ono se ani v naší společnosti touhle drobnou poctivou prací zbohatnout nedá. Příliš mnoho regulací.

Další negativní zpráva...podle sdělení Lidových novin z průzkumu (začátek června 2017) vyplývá, že **mzdy zaměstnanců jsou vyšší než příjem živnostníků** = OSVČ tedy chudnou, skoro se již **nevyplatí se pracovat jako OSVČ**.

Další...vypadá to, že řemeslníků ubývá. **Do škol na řemeslo se hlásí stále méně dětí**.

Kolem roku 2005 dodělalo školu 2596 vyučených truhlářů, loni 836. Čalouníci budou ještě vzácnější, loni absolvovalo 25 žáků. Opět ironicky...**prohlášení pana Štěcha je tedy velice stimuluující**. Jistě „pomůže“ rodičům a dětem v rozhodování.

A EET? Další balvan na krku živnostníků. Není to nic jiného než diktát ze strany státu, možná dokonce odporující ústavním svobodám...proč mi stát nařizuje mít napojení na Internet?

Chce-li to, ať si vše uhradí sám. My lékaři tohle dobře známe. Zdravotní pojišťovny mění své software a my si musíme u firem kupovat drahé programy a posílat údaje z ordinací zdravotním pojišťovnám na „zlatém podnose“. Zdarma.

Můj názor (a nejenom můj) je nechat drobné živnostníky být, neobtěžovat je, ať si vydělávají peníze dle svého, schopností a pracovitostí. Daně pro tyto lidi bych do určité výše zcela zrušil. Nějak společensky neoceňujeme co jejich práce v nastavených podmínkách znamená.

Národohospodářsky **daň odvedená živnostníky význam nemá.** Je to příliš malá částka, aby státnímu rozpočtu nějak pomohla.

Mimochodem víte, že ve státu Texas v USA se neplatí daně z příjmu fyzických osob (podnikání). A výsledek? Všichni jezdí podnikat do Texasu a najednou je Texas lepší než slavná Kalifornie... vznik nových pracovních míst, stoupá obchod s nemovitostmi, atd.

Ale podívejme se **na prohlášení zástupce živnostníků** v mediích koncem května 2017:

Červeně je můj komentář.

Drobní živnostníci vytáhli do boje proti dalšímu zvyšování odvodů. Mají v ruce detailní analýzu, která má dokázat, že současný systém je nastaven správně a že na něm „neparazitují“. Nepoměr odvodů mezi živnostníky a zaměstnanci vyvažují rizika, která jsou s provozováním živnosti spojena.

Rozdíl v odvodech mezi zaměstnanci a OSVČ vůbec není velký, tvrdí živnostníci.

„Chceme proto zachovat výdajové paušály a nezvedat odvody na zdravotní a sociální pojištění,“ říká šéf Asociace malých a středních podniků (AMSP) Karel Havlíček. Právě snahy o „vyrovnání“ rozdílu mezi odvody živnostníků a zaměstnanců se opakovaně vracejí jako politické téma. Zvýšení odvodů pro živnostníky je navíc uvedeno nepřímo i ve vládní koaliční smlouvě. **Proč? Co je to za nesmysl?**

Naposledy se úprava měnila od počátku letošního roku. Vláda Bohuslava Sobotky zpřísnila pravidla pro využití výdajových paušálů. Plně je mohou využít jen osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), jejichž roční příjmy nepřekročily dva miliony korun.

Tohle opatření je špatně, dva miliony není mnoho. Souhlasil bych s hranicí 4 -5 milionů.

„OSVČ loni odvedly 7,5 miliardy, nejvíce za posledních několik let. A neměly by se posuzovat jen podle přínosu pro státní rozpočet,“ upozorňuje Havlíček. **OSVČ jsou z velké části nízkopříjmoví, zatímco mezi zaměstnanci jsou zahrnuti i manažeři s vysokými příjmy.**

Řekl bych, že k nárůstu odvodů u OSVČ skutečně dochází. Nejde tak ani o odvody daně z příjmu, SP a ZP, jako spíš o odvody daně z přidané hodnoty. Někteří OSVČ jsou totiž plátcí DPH.

Daňový nepoměr

Největší nepoměr odvodů mezi zaměstnanci a živnostníky **zůstává** podle analýzy AMSP a serveru Podnikatel.cz kterou má server iDNES.cz k dispozici, **u daně z příjmů** - OSVČ posílá na finanční úřad v průměru 8 445 korun, třetinu částky, kterou odvádí zaměstnanec.

Důvod je prostý: nízkopříjmový živnostník (a takových je mnoho) si prostě více nevydělá a proto má i nízkou daň.

Srovnání odvodů OSVČ se zaměstnanci.

U zdravotního pojištění platí živnostníci za rok průměrně 22 114 korun, což je o 41 procent méně, než částka, **kteřou odvádějí zaměstnanci** (včetně příspěvku zaměstnavatele).

Pozor! Tady je právě ta terminologická chyba (bohužel se jí nevyhnul ani pan Havlíček), která byla populisticky využita panem Mládkem, často se to právě takto formuluje, je to však zásadní chyba. Nelze říci...kteřou odvádějí zaměstnanci.

Odvod za OSVČ je jen jeden, za zaměstnance jsou vlastně odvody dva, jeho vlastní a zaměstnavatelův, dáno zákonem!!

Správně měl pan Havlíček sdělit: odvod z pracovního místa prováděný zaměstnavatelem se vzájemnou spoluúčastí zaměstnavatele a zaměstnance určenou zákonem = povinný odvod.

Odvody tedy odvádí zaměstnavatel, a to takto:

Sociální pojištění (SP): zaměstnanec 6,5 % z HM (hrubé mzdy) a zaměstnavatel 25% HM.

Ve zdravotním pojištění (ZP) je to zaměstnanec 4,5% a zaměstnavatel 9%. Součtem povinného odvodu zaměstnavatele za SP a ZP **dostaneme 34% HM. A to je hodně.**

Na prvý pohled je vidět nepoměr mezi odvodem zaměstnance a zaměstnavatele.

Poměr je nastaven zákonem a zaměstnavatel je povinen ho plnit.

Podle závazku ČR jako smluvní strany ILO (Mezinárodní organizace práce) má být vnitrostátní legislativa formulována tak, aby nejméně polovinu sociálního a zdravotního pojištění odváděl za zaměstnance zaměstnavatel. Je-li tomu tak, máme tedy prostor ke snížení.

A nyní lidsky, co to znamená?

Pracovník chce mít 19 300 čistého, HM je 25 000, firma musí mít na toto pracovní místo vyhrazeno 33 500.

Pracovník chce mít 23 000 čistého, HM je 30 000, firma ovšem musí mít 40 200 na toto pracovní místo. Už tomu rozumíte?

Pracovník pracuje dobře, zaslouží si peníze. Ovšem když mu budete legálně přidávat, rostou vám náklady na pracovní místo, tedy odvody. A to se stává pro malé firmy těžko ufinancovatelné. Když mu dáte peníze tzv. na černo, nemůžete si to dát do nákladů firmy, to je jasná nevýhoda pro firmu. Prostě cena pracovního místa je zásluhou odvodů příliš vysoká, působí jako těžký balvan v ekonomice, brání zvyšování mzdy pracovníka = **tohle je jedna z hlavních příčin nízkých mezd, ne-li vůbec ta hlavní.**

Celé je to těžkopádné a již vůbec ne stimulující rozvoj ekonomiky a prosperity.

Proto právě pravicové strany volají po snížení odvodů, tam je zdroj pro růst mezd.

Naopak sociální demokracie mluví (nyní) o nízkých mzdách ovšem o odvodech mlčí.

Zdaleka nejméně přiteče do systému zdravotního pojištění za tzv. státní pojištěnce - tedy například důchodce či nezaopatřené děti. Analýza navíc upozorňuje, že živnostníci zaplatí do systému úhrnem zhruba dvojnásobek částky, kterou z něj vyčerpají = **rozumějte, živnostníci jsou velmi málo nemocní.**

Na budoucí důchody odvedou OSVČ v průměru 32 424 korun ročně, zatímco zaměstnanci (?) na sociální pojištění (opět s příspěvkem zaměstnavatele) 68 680 korun. **Opět by zde mělo být napsáno u zaměstnanců ...odvody na budoucí důchody na pracovní místo se vzájemnou spoluúčastí zaměstnance a zaměstnavatele dané zákonem.**

Ovšem situace se naprosto obrátí (!!), když odečtete odvody sociálního a zdravotního pojištění, které za zaměstnance platí zaměstnavatel a podíváte se, kolik platí zaměstnanec.

Zaměstnanec v takovém případě zaplatí méně, než OSVČ (a ten má na sobě veškerá rizika svého podnikání a živnosti... a rodinu, atd. atd.).

A to je naprosto klíčový poznatek. Jsou to tedy zaměstnavatelé (firmy), kteří svými penězi (odvody) drží zdravotní a sociální systém.

Takže je to přesně naopak než to co říká bývalý ministr Mládek.

Měli bychom se tedy přesvědčit, nakolik jsou tyto odvody oprávněné a nakolik jsou efektivní, jak hospodárně se s nimi zachází!!! Řekl nám to někdy někdo? Toto je holá pravda a nikdo o tom nemluví.

Živnostníků „na plný úvazek“ ubývá:

Z analýzy také vyplynulo, že už šest let v řadě - s jednou výjimkou - klesá počet lidí, kteří mají živnost jako svou hlavní činnost.

Podle statistiky ČSSZ (odkaz v prvním článku) bylo k 31. 3. 2017 v ČR 664 tis. OSVČ platících povinně důchodové pojištění, tedy majících hlavní zdroj příjmu ze samostatné činnosti a celkově 971 tis. OSVČ, z toho vychází rozdíl 307 tis. OSVČ, které nemají podnikání jako hlavní zdroj příjmu.

To potvrzuje fakt, že živnostníci se stávají (a již z většiny jsou) nízkopříjmovou skupinou.

Havlíček upozorňuje, že jde o nepříjemný trend. Živnostníci, kteří mají samostatnou činnost jako svou hlavní profesi, začínají mít problém s přežitím. Na druhou stranu zase mnozí zaměstnanci nevyjdou se svou mzdou a hledají si další příjem „bokem“.

Není to u OSVČ jen o přežití, nejsou schopni si zajistit určitou úroveň budoucího důchodu, proto se musejí nechat zaměstnat, aby jim spoluúčást zaměstnavatele na odvodech zajistila o něco vyšší důchod.

Znám takové případy zrušení živnosti= ukončení podnikání.

„Pokud by tento trend pokračoval, OSVČ se stane již jen doplňkovou profesí pro zaměstnance, nikoliv živností, která bude hlavním zdrojem příjmů podnikatele,“ předpokládá Havlíček. **Uvažuje správně.**

Velice zajímavé je také srovnání při platbách na důchod, které jsem si provedl já sám s pomocí pracovníků OSSZ. Situace: stejně příjmové osoby, jedna je OSVČ, druhá je zaměstnanec. Jde o to co musí zaplatit OSVČ aby se dostal na důchodovou úroveň zaměstnance a co mu pak zbude jako měsíční příjem k životu.

Příklad:

Zaměstnanec (Z): příjem 20 000 Kč hrubého měsíčně = měsíční vyměřovací základ (VZ),

Roční hrubý příjem: 240 000 Kč.

Zaměstnanec: srážka DP (důchodového pojištění) 6,5% = 1 300 Kč

Zaměstnavatel mu přidává odvod: DP 21,5 % = 4 300

V úhrnu do státního rozpočtu je odvedeno z měsíčního hrubého příjmu 5 600 Kč/měsíčně.

Ročně: 12 x 5 600 Kč, tj. **odvod 67 200 Kč.**

OSVČ:

Pojistné se vypočítává ze základu daně, tj. příjmy – výdaje, tj. z čistého příjmu, či příjmů po úpravě paušální sazbou, VZ pro odvod pojistného na DP tvoří 50% základu daně.

Základ daně 240 000 Kč

Ročně: **odvod 28%** z VZ, tj. ze 120 000 Kč, tj. **33 600.**

Ovšem úplné SP je 35 040 = tj. 2920 Kč měsíčně. Čistý roční příjem takového OSVČ je 170 928.

Avšak abyste se vyrovnali zaměstnanci důchodově, musíte přidat k platbám na důchod dalších 35 040 Kč.

Zákon to umožňuje, zvýšit si zálohu na SP, proč ne, ale...

Pak vám čistý roční příjem klesne na 135 888 Kč = měsíčně 11 324 Kč. S tím musíte vydržet a žít. A důchod stejně budete mít jen průměrný.

Marksová říká, že byste měli platit (OSVČ) na důchodovém pojištění minimálně 4 – 5 tisíc a výše. Dobře, ovšem kde na to vzít a nekrást?

Bohatý živnostník to zvládne, ovšem řekli jsme si, že takových je málo, většina OSVČ je na tom průměrně.

Celé je to o tom, že zaměstnanci **mají obří výhodu**... Odvody placené zaměstnavatelem jim zajišťují lepší důchod než stejně příjmovému OSVČ. Je to podle Ústavy? Není tady někdo významně znevýhodněn?

A jak je to se živnostníky dle řemesel a práce?

Laskavostí několika účetních firem jsem provedl jakýsi anonymní ekonomický průzkum.

Jasně bylo zjištěno, že výděly OSVČ nejsou nijak nadprůměrné, někde o něco lepší, někde horší.

V žádném případě se z těchto podnikatelů nemohou stát milionáři.

Můžeme také spekulovat o věrohodnosti údajů a obvinít živnostníky z krácení příjmů nebo umělého zvyšování výdajů. Ovšem den má 24 hodin a živnostník jen jednu energii. Těžko bude stát okrádat o horentní sumy. A konec konců nemůžeme si stále myslet, že „všetci kradnou“. Poctivých lidí je mezi námi stále dost.

Prostě finální hodnoty ekonomiky zkoumaných OSVČ jsou validní a zachycují realitu jaká je.

Shrňme to:

Velká většina živnostníků žije průměrně, spíše z měsíce na měsíc. Stát jim povinnosti nakládá, než aby jim pomohl. Příjmově se srovnávají se zaměstnanci při daleko větší zátěži. Nízký příjem znamená nízkou daň, nízký odvod na důchodové pojištění a v budoucnu jen nízký důchod. Budoucnost je nejistá, vyhlídky neradostné. Nemá smysl to dále rozepisovat, kdo chce tak to vidí.

Tzv. paušály jsou tou poslední výhodou, kterou OSVČ mají, právem je pan Havlíček brání.

Jakmile toto padne, je konec.

Závěrem mi dovolu, abych poděkoval panu Zdeňku Častulíkovi ze Zákup za cenné podněty,

panu ing. Jaromíru Drábkovi CSc. bývalému ministru MPSV za přesné připomínky, též několika účetním firmám, které mne vhodným způsobem uvedly do reality ekonomiky OSVČ. Nemohu je jmenovat ze zřejmých důvodů. Rovněž chci poděkovat dalším drobným podnikatelům, kteří mi sdělili mnoho různých postřehů ze své práce a ze situace ve které jsou. Poděkování patří též pracovnícům OSSZ Česká Lípa ing. Peřinové a ing. Zemjánkové, které mne uvedly do problematiky důchodů a jejich výpočtů. Není to tak docela snadné.

Budoucnost nebude procházka růžovým sadem, bohužel.

Přeji vám všem hezké podzimní dny, pozitivnější náladu a šťastnou ruku ve volbách v říjnu 2017.

MUDr. Ladislav Záruba, TOP 09 Česká Lípa, září 2017.